

Länsstyrelsen
Gotlands län

Vamlingbo
GO

BESLUT

Datum
4.4.2003

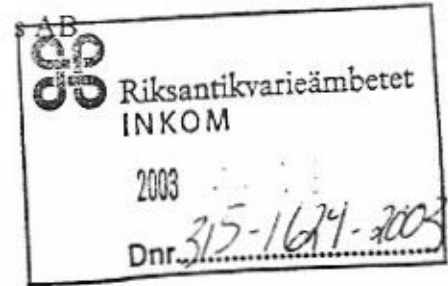
L 1529

1(3)

Dnr
432-1902-02

Livsmiljöenheten/Kulturmiljö
Tor Sundberg

H 008 (Eosbånen)
A 194 (Prästgård)

Beslut om utökning av skyddsområdet för byggnadsminne (BM), fastigheten Vamlingbo Prästgården 1:1, Gotland

Vamlingbo prästgård (Gotland Vamlingbo Prästgården 1:1) är byggnadsminne enligt länsstyrelsens beslut (1997-03-12, dnr 221-2029-96), enligt 3 kap i lagen om kulturminnen m.m. (1988:950), KML.

Länsstyrelsen beslutar härmed att utöka byggnadsminnet. Utökningen syftar till att ge hela prästgårdsanläggningen (inklusive hela parken) ett långsiktigt skydd enligt KML kap 3 och enligt bifogad karta.

Vid byggnadsminnesförklaringen 1997 var parkens fulla utsträckning ej känd. De fyra västligaste parkkvarteren kom ej att ingå i skyddsområdet för BM. Den föreslagna utökningen omfattar detta område, som berörs av skyddsbestämmelsernas punkt 5. Syftet med utökningen är att hela den f d parken skall komma att ingå i BM. Utökningen innebär i övrigt inga förändringar av gällande BM.

Detta beslut har, med undantag för smärre redaktionella ändringar, samma lydelse som det gällande beslutet med tillägg för tillkommande markområde (f d park).

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap. 1§ första stycket lagen om kulturminnen m.m. (1988:950), KML, att byggnadsminnet Gotland Vamlingbo Prästgården 1:1 utökas i den omfattning som framgår av bifogad situationsplan (bilaga 1).

SKYDDSBESTÄMMELSER

Skyddsbestämmelserna enligt 3 kap 2§ lagen om kulturminnen i Länsstyrelsens beslut (1997-03-12, dnr 221-2029-96) om byggnadsminnesförklaring av fastigheten Gotland Vamlingbo Prästgården 1:1 kvarstår oförändrade:

1. Byggnaderna 1-5 får inte rivas, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller murverk, stomme, takutformning, takmaterial, fönster, dörrar, yttertrappor och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.

2003-04-22 beslut. Mp
Kopier till Utr = Mreg A.2 / Jm
byggnadsminne vamlingbo pg

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
621 85 VISBY	Strandgatan 1 och 2	0498-29 21 00	0498-21 72 89	lansstyrelsen@i.lst.se
		Direktelefon	Direktfax	Direkt E post
		0498-29 20 14	0498-24 72 75	tosu@i.lst.se

2. I interiören till prästgårdens huvudbyggnad, norra flygel och ladugårdarna får inte göras ingrepp i stommar och takstolar, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning, skorstenstockar.

3. I prästgårdens huvudbyggnad, norra flygel och ladugårdarna får fast inredning såsom äldre eldstäder, äldre golv- och takbräder, listverk och dörrar ej förändras.

4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.

5. De tillhörande park- och gårdsområdet skall hållas i sådant skick, att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Trädbeståndet får inte decimeras eller förnyas utan tillstånd. Stentunarna inklusive grindstolpar och grindar får inte rivras eller byggas om. Ändringar på tomten såsom annan markbeläggning, uppsättning av anordningar såsom antenner, staket, skyltar, lampor m.m. utförs i samråd med länsstyrelsen.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om de finns särskilda skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14§ i KLM.

BYGGNADSBESKRIVNING

Vamlingbo prästgårdsmiljö söder om kyrkan hör till Gotlands viktigaste kyrkomiljöer. Prästgården, som ligger vid kyrkan uppfördes huvudsakligen under 1700-talet och ersatte då en medeltida prästgårdsanläggning på samma plats. De putsade byggnaderna är uppförda i sandsten som en symmetrisk komposition utgående från prästgårdens manbyggnad. Denna flankeras på östra sidan av två flyglar från sent 1700-tal, den norra bostadsflygel och den södra brygghus. Mot vägen finns ytterligare två symmetriskt placerade byggnader, söderlada och norrlada. Dessa har en exteriör utformning från 1880-talet, men har sannolikt äldre ursprung. Hela anläggningen inklusive trädgård omgärdas av en kalkstensmur.

Manbyggnaden är uppförd 1779 och är ett välbevarat stort (20,3 x 10,2 m) typiskt gotländskt vitkalkat tvåvåningshus med tegeltak av enkupigt tegel. Byggnaden har sadeltak utan gavelutsprång. Bottenvåningens rumshöjd är betydligt lägre än övre våningens vilket avspeglas i fönsterdimensionerna i fasaderna. I de symmetriskt

uppbyggda fasaderna finns mot öster byggnadens huvudportal i sandsten. Byggnaden har i huvudsak bevarat rumsindelningen från 1700-talet. Den fasta inredningen präglas dock av tillägg från slutet av 1800-talet i form av kakelugnar, dörrar och listverk. Det är fullt möjligt att det under senare lager finns betydande delar av den fasta inredningen från 1700-talet. Byggnaden genomgick 1969 en stor renovering.

Bägge flyglarna har samma utförande som huvudbyggnaden, men är uppförda endast i en våning. Den norra flygeln präglas helt och hållet av 1700-talet. Byggnaden har välbevarad fast inredning från denna tidpunkt. Den södra flygeln, som fungerat som brygghus har förlorat helt och hållet sin ursprungliga inredning.

Uthusbyggnaderna ansluter sig till anläggningen genom den symmetriska placeringen. Prästgården omges av en parkliknande trädgård med ett åldrigt trädbestånd. I murarna runt trädgården ingår säkerligen delar från den medeltida prästgården som legat inom det nu föreslagna skyddsområdet.

Vamlingbo prästgård med omgivande trädgård hör till Gotlands ståtligaste och mest välbevarade prästgårdar från 1700-talet.

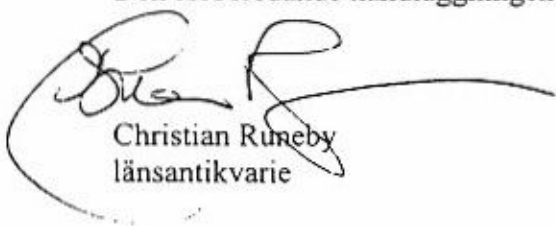
HUR MAN ÖVERKLAGAR

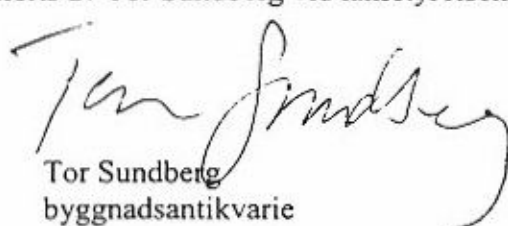
Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Gotlands län, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21§ KML tillämpas utan hinder av att ev. talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE M.M.

Beslut i detta ärende har fattats av länsantikvarie Christian Runeby och byggnadsantikvarie Tor Sundberg.

Den förberedande handläggningen har utförts av Tor Sundberg vid länsstyrelsen.

Christian Runeby
länsantikvarie

Tor Sundberg
byggnadsantikvarie

Kopia till:

RAÄ

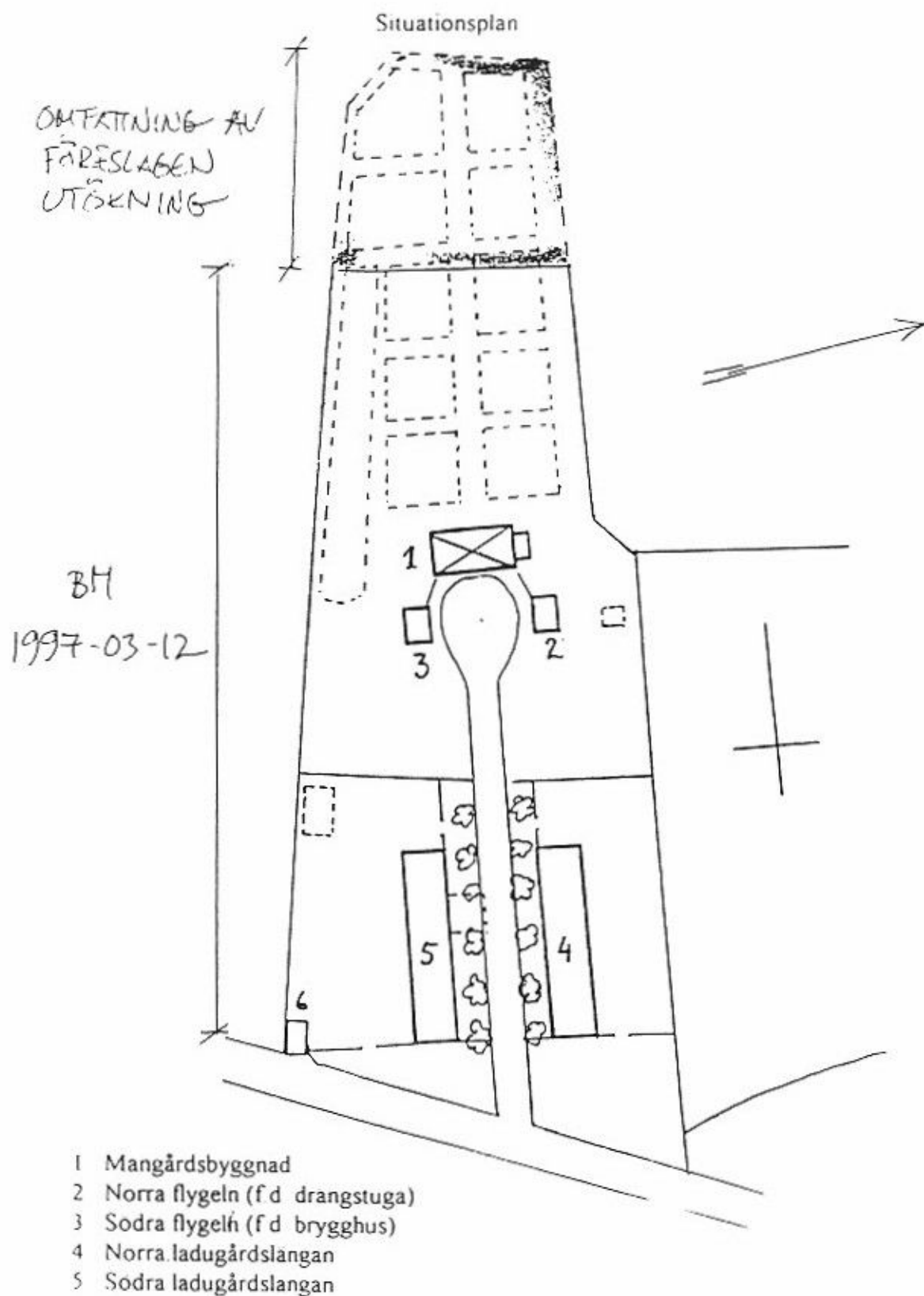
Byggnadsnämnden
Länsmuseet på Gotland
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut:

RAÄ

Lantmäterimyndigheten
Länsmuseet på Gotland
Byggnadsnämnden
Länsantikvarien

VAMLINGBO PRÄSTGÅRDEN 1:1

De streckade, rivna byggnaderna och trädgårdsanläggningen finns med på laga skiftes karta 1867-1880